NICAM
Jaarverslag 2021

kijkwijzer

Inhoud

1. Onze missie en visie 3
1.1 Missie 3
1.2 Visie 4
2. Onze activiteiten 6
2.1 Aangesloten media 6
2.2 Kijkwijzer 7
2.3 Kijkwijzer Internationaal 21
2.4 PEGI 23
2.5 IARC 26
2.6 Buro240a 27
2.7 YouRatelt 28
2.8 MIRACLE 28
3. Onze organisatie 29
3.1 Algemeen Bestuur 30
3.2 Adviescommissie 32
3.3 Wetenschapscommissie 33
3.4 Financieel 35

Credits
Cover: *Raya and the Last Dragon*, The Walt Disney Company Benelux 2020

1. Onze missie en visie

Het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) is opgericht door de Nederlandse audiovisuele branches in samenwerking met de overheid. Het NICAM is een stichting zonder winstoogmerk en is een maatschappelijke organisatie met als statutaire missie:

Het bevorderen dat audiovisuele producten door de audiovisuele branche zelf, door middel van classificatie worden voorzien van informatie over hun mogelijke schadelijkheid voor jeugdigen. Evenals het verrichten van alle verdere handelingen die hiermee in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

1.1 Missie

Audiovisuele content dient voorzien te zijn van een leeftijdsadvies en inhoudsinformatie zodat kinderen niet geconfronteerd hoeven worden met schadelijke beelden. Dit doet het NICAM door middel van een uniek classificatiesysteem: Kijkwijzer. Kijkwijzer is uniek in de wereld en NICAM wordt door de Europese Commissie gezien als best practice.

De branche neemt zelf verantwoordelijkheid. De makers classificeren hun eigen content en de criteria zijn uniform. Het classificeren van audiovisuele producties voor Kijkwijzer gebeurt door codeurs die werkzaam zijn bij de aangesloten bedrijven en organisaties en worden getraind door het NICAM. De codeurs maken daarbij gebruik van een classificatiesysteem dat is ontwikkeld door onafhankelijke wetenschappers. Mediabedrijven en -organisaties nemen hun verantwoordelijkheden en er zijn afspraken gemaakt die door alle media worden nageleefd. Het NICAM heeft daarin een faciliterende en toeziende rol. Daarnaast bevordert het NICAM ook de naleving van de leeftijdsgrenzen bij de verkoop, verhuur en uitleen van audiovisuele producten.

Ouders en kinderen worden geïnformeerd met behulp van productinformatie in de vorm van pictogrammen. De classificatiesystemen laten zien voor welke leeftijdsgroep een productie schadelijk kan zijn en wat de belangrijkste redenen daarvoor zijn, zoals geweld, angst, seks, drugsmisbruik, discriminatie of grof taalgebruik. Het NICAM stelt zich uitdrukkelijk tot doel informatie te bieden over mogelijke schadelijke aspecten van beeldmateriaal. De classificatiesystemen van het NICAM geven geen aanbevelingen in de zin van geschiktheid, kwaliteit of goede smaak.

Het NICAM verenigt alle audiovisuele branches in één systeem. Het Pan European Game Information (PEGI) systeem, opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs, is gemodelleerd naar Kijkwijzer. Het NICAM beheert en geeft mede uitvoering aan dit Europese classificatiesysteem voor computer- en videogames.

Het NICAM is gericht op de verantwoordelijkheid voor het proces en de kwaliteit van de classificatiesystemen. Daarnaast heeft het NICAM heeft ook een belangrijke externe doelstelling, namelijk het effectief voorlichten van de mediaconsumenten waarvoor de classificaties zijn bedoeld. Die effectiviteit wordt door het NICAM gemonitord, evenals de trends en technologische ontwikkelingen in het medialandschap.

De volgende werkzaamheden worden door het NICAM uitgevoerd:

- Het classificatiesysteem
- Deskundigheidsbevordering
- Voorlichting
- Klachtenregeling
- Kwaliteitsbewaking
- Nationaal en internationaal overleg

1.2 Visie

Het NICAM opereert in een veranderende maatschappelijke en mediaomgeving waarin meer beweging en het vlot aanpassen aan de omstandigheden, nodig is. De uitdagingen en kansen voor bescherming van kinderen in het huidige medialandschap zijn groot. Digitale technologieën en communicatiemiddelen bieden zowel meer bedreigingen als een groeiend aantal mogelijkheden.

De audiovisuele sector is de afgelopen jaren uitgebreid met nieuwe mediapartijen, die vaak een groot bereik hebben bij kinderen. Het is cruciaal dat de classificatiesystemen ook bij deze nieuwe mediapartijen ingezet worden en dat zij dus onderdeel uitmaken van het NICAM-netwerk. Het NICAM zal voor dit doel in de komende jaren prioriteit geven aan de uitbouw van het netwerk en de innovatie van het classificatiesysteem.

Innovatie classificatiesysteem

De classificatiesystemen dienen zo gebruiksvriendelijk en betrouwbaar mogelijk te worden ingericht, zodat de mediabedrijven in staat zijn content gemakkelijk en eenduidig te classificeren. Om dit te waarborgen werkt het NICAM aan innovatie en automatisering van de classificatiesystemen.
De mediawereld van kinderen houdt niet op bij de grenzen. Daarom dient al het audiovisuele materiaal waarmee kinderen in aanraking komen te worden voorzien van inhoudsinformatie. Ook het online aanbod op video sharing platforms. Met dat doel is het NICAM zich gaan richten op internationale samenwerking om kennis uit te wisselen en de systemen internationaal te maken. Het onderhouden en uitbouwen van het internationale netwerk is daarvoor cruciaal. Inclusief het werven van nieuwe partijen in binnen- en buitenland met het oog op het breder inzetten van de classificatiesystemen.

Technische mogelijkheden

Kijkwijzerclassificaties worden tegenwoordig veelal online toegepast. Om de toepassing en weergave op online platforms te optimaliseren, is het belangrijk te investeren in betere toegang en zichtbaarheid van de Kijkwijzerinformatie. Het NICAM zal de Kijkwijzerinformatie verrijken en verdiepen, waardoor Kijkwijzer nog aantrekkelijker en breder inzetbaar is.
Technische mogelijkheden en toepassingen zullen ook worden ingezet om het classificatieproces zo efficiënt mogelijk te maken.

Systematiek

De systematiek waarmee geclassificeerd wordt door de mediapartijen, dient up-to-date te zijn en aan te sluiten bij de wetenschappelijke kennis en normen en waarden van ouders. Hiervoor dienen de criteria voortdurend getoetst te worden bij beide groepen. Ook dient de dynamiek van het systeem aan te sluiten bij het veranderende karakter van mediaproducties en nieuwe distributievormen.

Overheid evaluatie NICAM en Kijkwijzer

Het NICAM is positief beoordeeld in een evaluatie onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van OCW door onderzoeksbureau KWINK. De evaluatie concludeert dat het NICAM goed functioneert op alle onderzochte aspecten.
Het onderzoek is begin 2020 uitgevoerd en had tot doel de doeltreffendheid en inrichting van het NICAM te onderzoeken. Daarbij is gekeken naar het functioneren van het NICAM in de afgelopen vijf jaar en er is een toekomstgerichte verkenning gemaakt.

Voor een optimale inrichting van het NICAM met het oog op de toekomst hebben de onderzoekers enkele aanbevelingen. Zoals de borging van het publieke belang door het betrekken van onafhankelijke partijen en personen in de organisatie. De onderzoekers vinden ook dat er betere afspraken moeten worden gemaakt over de rolverdeling met de toezichthoudende partijen het ministerie van OCW en het Commissariaat voor de Media. Ook stellen de onderzoekers voor dat het ministerie meer actie onderneemt ter ondersteuning van het NICAM om nieuwe partijen, zoals videoplatformdiensten, te laten aansluiten.

Het NICAM is met de aanbevelingen van de evaluatie aan de slag gegaan. Zoals met de optimalisatie van het systeem door het aan te passen naar het online medialandschap en –gebruik. De nieuwe Mediawet 2008 die in november 2020 is aangepast, ziet toe op de gelijkschakeling van lineaire mediadiensten en mediadiensten op aanvraag die nu worden verplicht tot aansluiting bij het NICAM.
Wij zien ook mogelijkheden tot optimalisatie door enkele aanpassingen in de governance van het NICAM, zoals het bestuur, een raad van participanten en de samenstelling en invloed van onafhankelijke adviesorganen.

Ook is er in 2021 een afsprakenkader afgesproken met het Ministerie van OCW en het Commissariaat voor de Media. Ook is er een nieuw convenant getekend met het Commissariaat voor de Media.
Het NICAM is en blijft een samenwerkingsproject met als belangrijk doel kinderen te beschermen tegen mogelijke schadelijke effecten van media.

2. Onze activiteiten

2.1 Aangesloten media

In 2021 zijn ruim 3.000 organisaties en bedrijven aangesloten bij het NICAM. Dit betreft omroepen, distributeurs, vod-diensten, kabelmaatschappijen, bioscopen en winkels. Het overgrote deel van de organisaties en bedrijven is aangesloten via een brancheorganisatie. Daarmee is vrijwel de gehele Nederlandse audiovisuele sector aangesloten bij het NICAM. Ook is er uit het buitenland belangstelling voor aansluiting bij het NICAM.

Omroepen
Via de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) zijn het afgelopen jaar 11 landelijke publieke omroepverenigingen aangesloten bij het NICAM. Vijf grote landelijke commerciële omroepen zijn aangesloten via hun brancheorganisatie, de Vereniging Commerciële Omroepen Nederland (VCO). In totaal zijn 36 commerciële omroepen rechtstreeks bij het NICAM aangesloten. De Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) met 247 omroepen en de Stichting Regionale Publieke Omroep (RPO) met 13 omroepen vertegenwoordigen bij het NICAM respectievelijk de lokale en regionale publieke zenders.

Bioscopen, film- en dvd- distributeurs
De 268 bioscopen en filmtheaters in Nederland zijn aangesloten via hun brancheorganisatie de Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF). Het merendeel van de Nederlandse film- en dvd-distributeurs is aangesloten via de FDN. De FDN heeft 26 leden.
Daarnaast zijn er 20 onafhankelijke filmdistributeurs aangesloten bij het NICAM. Dit betreft 11 Nederlandse filmdistributeurs en 9 buitenlandse filmdistributeurs. Ook zijn 16 onafhankelijke dvd-distributeurs bij het NICAM aangesloten.

Interactief distributeurs
De Nederlandse Vereniging van Producenten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers (NVPI Interactief) vertegenwoordigt bij het NICAM 10 interactief distributeurs.

Kabel- en telecommaatschappijen
Er zijn 3 kabel- en telecommaatschappijen bij het NICAM aangesloten.

Video on demand diensten
Uit de vod-sector zijn 6 bedrijven aangesloten bij het NICAM.

Retail en Videotheken
De Nederlandse Vereniging van Entertainment Retailers (NVER) vertegenwoordigt bij het NICAM 412 entertainmentwinkels. Daarnaast is het Vakcentrum, een brancheorganisatie voor onder andere detaillisten in de speelgoedbranche met circa 2.200 winkels, bij het NICAM aangesloten. NICAM heeft een samenwerking met Thuiswinkel.org, de belangenvereniging voor webwinkeliers.

2.2 Kijkwijzer

Kijkwijzer Jubileum

In 2021 bestond Kijkwijzer 20 jaar en dat was reden voor een feestje. In het kader van het 20 jarig jubileum zijn er verschillende, rekening houdend met de geldende Coronamaatregelen, feestelijke activiteiten in 2021 georganiseerd.

Jubileum Kinderactiviteit Berend Botje

Op zondag 26 september 2021 vond het Kijkwijzer jubileum kinderevenement plaats. Het was een feestelijke middag waarbij stakeholders en hun kinderen uitgenodigd waren om de 20ste verjaardag van Kijkwijzer te vieren. De middag stond hierbij in het teken van de première van de Nederlandse film *Berend Botje* (Just Entertainment) en ook werden er verschillende activiteiten georganiseerd voor de aanwezige kinderen (zoals kleuren, knutselen en schminken). Na afloop van de film was er een Q&A met de cast van de film. Het was een zeer geslaagde middag.

Pubquiz voor codeurs

De editie 2021 van de Codeurbijeenkomst had een feestelijk karakter. Om het jubileum te vieren met codeurs is er een speciale Kijkwijzer pubquiz gemaakt. Hierin kwamen verschillende Kijkwijzer elementen aan bod. De top-3 winnaars kreeg een mooie prijs toegestuurd en hebben uiteraard eeuwige roem als Kijkwijzerkenner.

Nieuwe campagne

In het kader van het 20-jarig bestaan van Kijkwijzer is er een campagnevideo voor het brede publiek ontwikkeld. In de video worden de Kijkwijzer-pictogrammen geïllustreerd aan de hand van iconische scenes uit films, televisieprogramma's en series van de afgelopen 20 jaar. Deze scenes zijn tot in detail nagebouwd met speelgoed en andere huis tuin en keuken voorwerpen en met *stop motion* techniek in beweging gebracht. Daarnaast wordt in de video de nieuwe Kijkwijzer-huisstijl richting het publiek geïntroduceerd. Van de video is, met het oog op de houdbaarheid, zowel een jubileumvariant als een neutrale versie gemaakt. De uitzending van de campagnevideo is vanwege omstandigheden rond Covid-19 (o.a. sluiting van de bioscopen) uitgesteld.

Symposium

Om het 20-jarig bestaan van Kijkwijzer te vieren heeft NICAM een jubileumsymposium voor stakeholders georganiseerd. Dit symposium zou plaatsvinden in december 2021 maar door de aanscherping van de Coronamaatregelen in deze periode, is besloten het symposium te verplaatsen naar het voorjaar van 2022. Tijdens het symposium was het de bedoeling om het publiek mee te nemen in een reis langs het verleden, heden en de toekomst van Kijkwijzer. Inhoudelijke experts vertellen in een talkshow-setting over de introductie van Kijkwijzer, de thema's waar Kijkwijzer zich nu mee bezighoudt en de ontwikkelingen in het medialandschap (o.a. social media, internationalisering) en hoe Kijkwijzer hierop inspeelt.

Kijkwijzer

Kijkwijzer is het classificatiesysteem dat vanaf het voorjaar van 2001 in Nederland wordt gebruikt om audiovisuele producties te voorzien van informatie over hun mogelijke effecten op kinderen. Het classificeren van audiovisuele producties met Kijkwijzer gebeurt door de aanbieders zelf. De omroepen, distributeurs en vod-bedrijven hebben daarvoor codeurs in dienst. Zij worden door het NICAM getraind en opgeleid. Via een speciale internetsite beantwoorden zij een uitgebreide vragenlijst over de inhoud van een productie. Het Kijkwijzersysteem bepaalt op basis van die antwoorden de uiteindelijke classificatie. Deze wordt vervolgens in een centrale database opgeslagen.

Classificaties

In 2021 zijn in totaal 11857 producties (hoofdproducties, trailers en commercials) geclassificeerd. De commerciële en publieke omroepen zijn nu verantwoordelijk voor ruim 6000 classificaties (51%). De film- en dvd distributeurs hebben in 2021 gezamenlijk 2651 producties geclassificeerd (22%). De VOD-aanbieders hebben het afgelopen jaar 3151 producties (27%) geclassificeerd.

Verdeling classificaties over media									
	%	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Televisie	51	6055	6280	13393	3997	2663	3103	2761	2525
Film/DVD	22	2651	2204	2823	1657	1590	1501	1569	1584
VOD	27	3151	1925	2895	2492	1826	1160	955	-
Overig	0	0	3	8	9	4	-	-	-
Totaal	100	11.857	10.412	19.119	8092	6083	5764	5285	4109

De verdeling van het soort classificatie is redelijk gelijk aan voorgaande jaren.

Verdeling leeftijdsclassificaties 2014-2021 in percentages									
	%	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AL	45	5272	50	52	48	48	48	45	47
6	8	969	9	12	13	13	14	14	13
9	12	1408	12	8	8	9	9	10	9
12	23	2769	18	20	21	22	20	21	20
14	1	77	0	-	-	-	-	-	-
16	11	1339	9	9	10	8	9	10	11
18	0	23	0	-	-	-	-	-	-

Net als voorgaande jaren is ook dit jaar Grof Taalgebruik de meest voorkomende inhoudscategorie, deze is wel in percentage toegenomen (9%). Dit komt omdat er in verhouding meer producties met een leeftijdsclassificatie hoger dan Alle Leeftijden zijn toegevoegd. Daarnaast komen Geweld (24%) en Angst (32%) het meest voor. De categorieën Drugsmisbruik (8%), Seks (5%) en Discriminatie (5%) komen het minst vaak voor. Dit komt overeen met voorgaande jaren.

Deskundigheidbevordering

Trainingen en bijeenkomsten
Als onderdeel van hun opleiding volgen de codeurs een uitgebreid training. Tijdens een training worden één tot vijf trainees tegelijk opgeleid tot codeur en wordt de Kijkwijzer vragenlijst en de bijbehorende criteria uitgebreid uitgelegd, ook worden er fragmenten bekeken en geclassificeerd. Na afloop maakt de trainee een examen en bij positief resultaat kan hij of zij direct aan de slag als gecertificeerde Kijkwijzer codeur. In 2021 zijn er 119 nieuwe Kijkwijzer codeurs opgeleid.

Naast codeurtrainingen geeft Kijkwijzer ook trainingen aan film- en tv-producenten en makers van promo's. Hierin wordt uitleg gegeven over het Kijkwijzersysteem, de criteria voor de leeftijds- en inhoudscategorieën en de regels voor het gebruik van het systeem. In 2021 zijn hier zeven verzoeken voor binnengekomen.

Codeurs dienen zich jaarlijks te certificeren door middel van een verplichte codeurtest. Doel van deze test is het toetsen van het kennisniveau van de ruim 400 codeurs en het waarborgen van de kwaliteit van het systeem. In 2021 is voor deze codeurtest een fragment van een film ingezet, die door 77 procent van de codeurs met de juiste leeftijd is geclassificeerd.

Jaarlijks zijn er bijeenkomsten voor codeurs om kennis uit te wisselen, producties te bespreken en om te horen wat er speelt in de verschillende branches. In juli kon er een fysieke filmbijeenkomst plaatsvinden voor codeurs. Tijdens de filmbijeenkomst wordt gezamenlijk een film bekeken, en gezamenlijk geclassificeerd ter kennis en kunde.
De informatieve codeurbijeenkomst vond dit jaar online plaats vanuit een studio in Beeld & Geluid en stond in het teken van aankomende wijzigingen in de vragenlijst. Daarnaast konden de codeurs deelnemen aan de Kijkwijzer Pubquiz die in het teken stond van 20 jaar Kijkwijzer.

Helpdesk
Als er vragen of twijfels zijn over een classificatie kunnen codeurs advies inwinnen bij de helpdesk van het NICAM. In 2021 heeft de helpdesk ruim 650 vragen via email van codeurs ontvangen. Naast adviesvragen over classificaties wordt er veel gemaild over administratieve zaken en met nieuwe codeurs over het examen. Het NICAM wordt ook telefonisch door codeurs geraadpleegd en ze nemen contact op met het NICAM-bureau voor overleg over de classificatie van specifieke producties.

Codeurcommissie
De Codeurcommissie bestaat uit een poule van zes codeurs uit drie verschillende audiovisuele sectoren. Deze commissie kan geraadpleegd worden op verzoek van een codeur bij twijfel over de eigen classificatie of bij twijfel over een eerdere classificatie, uitgevoerd door een andere aangeslotene. Daarnaast vraagt het NICAM de Codeurcommissie geregeld om advies met betrekking tot ontwikkelingen in de vragenlijst, classificatiesystematiek of codeurszaken.

Het afgelopen jaar heeft de commissie geadviseerd over praktische zaken aangaande verbeteringen aan de Gebruikswijzer, ontwikkelingen met betrekking tot Discriminatie en de organisatie en invulling van de jaarlijkse codeurbijeenkomst en jubileumactiviteiten. Daarnaast zijn de leden meegenomen in de verdere ontwikkeling van Kijkwijzer Online en de ontwikkeling van de Muziekclipvragenlijst. Met de codeurs zijn tevens de aanstaande wijzigingen aan de vragenlijst besproken. Hierbij is de vragenlijst om te kunnen classificeren doorgenomen en is hen om feedback gevraagd. Deze feedback is verwerkt in het systeem.

Onderzoek

Het NICAM laat jaarlijks verschillende onderzoeken uitvoeren onder haar doelgroep. Zo werd in het eerste kwartaal van 2021 een kwantitatief onderzoek uitgevoerd dat inzicht moet verschaffen in de houding van ouders ten aanzien van de in 2020 gewijzigde uitzendtijden, en de invoering van de leeftijdsclassificaties 14 en 18. De bevindingen daarvan worden hieronder uiteengezet.

Daarnaast vonden aan het einde van 2021 twee focusgroepstudies plaats die zich richtten op ervaringen en informatiebehoeften omtrent mediaopvoeding in de context van gamegedrag. In opdracht van het NICAM is door intomart GfK een focusgroepstudie uitgevoerd onder ouders van tienerkinderen en een aantal tienerkinderen, om erachter te komen hoe zij gamegedrag binnen de gezinssituatie ervaren en waar eventuele informatie- en ondersteuningsbehoeften liggen. Daarnaast voerden masterstudenten van de Radboud Universiteit focusgroepen uit onder tienerkinderen om ook hun ervaringen en informatiebehoeften in beeld te brengen. Bij beide onderzoeken ging het om zowel actief gamegedrag door de jongeren zelf, als het kijken naar gameplay video's of streams op bijvoorbeeld YouTube. De definitieve resultaten en verslagen van beide onderzoeken worden in het eerste kwartaal van 2022 opgeleverd.

Onderzoek Beleving en houding ten aanzien van vervroegde uitzendtijden 16 content

Het NICAM heeft in de periode 2018-2020 een pilot uitgevoerd waarbij televisieprogramma's, series en films met een leeftijdsclassificatie van 16 jaar en ouder vervroegd werden uitgezonden. Programma's met een leeftijdsclassificatie van 16 jaar en ouder mochten voorheen vanaf 22.00 uur worden uitgezonden. In de pilot zijn programma's met een leeftijdsclassificatie van 16 jaar en ouder vanaf 20.00 uur uitgezonden.
Intomart GfK heeft in 2018, in opdracht van NICAM, meerdere metingen uitgevoerd om de impact van de tijdsaanpassing in de pilot te meten. Deze metingen hebben een aantal inzichten opgeleverd. Ter afronding en evaluatie van de pilot heeft NICAM GfK gevraagd een aanvullend onderzoek uit te voeren. De volgende onderzoeksvraag stond hierbij centraal: 'Wat is de beleving en houding van ouders van kinderen in de leeftijd 8 tot en met 15 jaar ten aanzien van de vervroegde uitzendtijden van 16 content?'. Daarbij is in kaart gebracht hoe verschillende platforms worden gebruikt bij het kijken naar videocontent, in hoeverre kinderen volgens hun ouders via lineaire televisie in aanraking komen met 16 content, en hoe ouders de aangepaste uitzendtijden beleven. Het onderzoek is uitgevoerd middels een survey onder 1000 ouders. Deze resultaten zijn ook teruggekoppeld aan de Minister van OCW.

Gebruik platformen voor kijken

Kinderen kijken via een verscheidenheid aan platformen naar videocontent. De meeste kinderen (bijna 90%) kijken volgens hun ouders wel eens naar online filmpjes op bijvoorbeeld YouTube of Facebook. Bijna driekwart van de kinderen maakt weleens gebruik van Video on Demand diensten als Netflix of Videoland. Het kijken naar televisie (op het moment dat het uitgezonden wordt) complementeert de top 3 kijkvormen. Ruim twee derde van de kinderen kijkt weleens live televisie. Ongeveer een kwart van de kinderen kijkt weleens uitgesteld televisie of kijkt weleens een film in de bioscoop en ca. één op de acht kinderen kijkt weleens een film of programma op DVD/Blu-ray.

Kinderen tussen 8 en 11 jaar kijken vaker films en programma's op televisie (73%), in de bioscoop (28%) en op DVD/Blu-ray (13%) dan 12 tot en met 15 jarigen. De kinderen tussen 12 en 15 jaar maken vaker gebruik van VOD-diensten (79%).

Wanneer ouders samen met hun kind naar films, korte filmpjes of televisieprogramma's kijken maken zij het vaakst gebruik van VOD-diensten (60%), live televisie (58%) en platformen voor online filmpjes (28%). Ouders van kinderen tussen 8 en 11 jaar kijken vaker samen naar live televisie, films/programma's op DVD/Blu-ray en gaan vaker samen naar de bioscoop dan ouders van 12-15 jarigen. In het algemeen geven ouders met kinderen in de leeftijdsgroep 12-15 jaar vaker aan dat zij nooit samen met hun kind naar films, korte filmpjes of televisieprogramma's te kijken.

Kijken naar 16+ content

Ruim twee derde van de kinderen (68%) kijkt weleens live televisie en daarvan kijkt ca. vier op de tien doorgaans op zondagavond t/m donderdagavond uiterlijk tussen 20:00 en 22:00 uur televisie. Op vrijdag en zaterdag is dit ca. 45% van de kinderen. Ongeveer vier op de tien kinderen tussen 8 en 15 jaar heeft volgens hun ouders weleens in gekeken naar 16 content op televisie. Onder kinderen tussen 12 en 15 jaar is dit 52% en onder kinderen tussen 8 en 11 jaar is dit 25%. Van deze kinderen heeft ca. vier op de tien deze programma's of films volgens hun ouders gezien rond 20:00 (42%) en/of 21:00 uur (40%). 21% van de kinderen heeft deze 16 programma's gezien omstreeks 22:00 uur.

Ouders laten hun kinderen naar 16 content kijken met uiteenlopende redenen. Zo kijkt een deel van de ouders met hun kind mee, beoordeelt een andere groep ouders de content per keer voorafgaand aan het kijken en is er een kleine groep ouders die de leeftijdsclassificatie te streng vindt. Een greep uit de reacties van ouders op de vraag welke producties dit betreft en waarom:

- "Actie films. Omdat hij het leuk vindt. Maar als ouder kijk ik ook mee. En vertel en leg dingen uit."
- "Actie, thriller, horror/komedie. In overleg met mijn zoon en als hij zelf aan geeft deze te willen zien. Dan vooraf trailer kijken of deze echt wel gekeken met hem kan worden. Als ouder van mijn zoon heb ik een goede inzicht hoe hij reageert op bepaalde films en of scenes."
- "De meeste films die wij kijken zijn gewoon geschikt voor alle leeftijden, maar in deze film zat veel spanning en was daarom vanaf 16 jaar. Mijn dochter had er een reclame van gezien en was nieuwsgierig. Ze mocht van mij een stukje kijken, maar samen besloten na een half uurtje dat het toch nog iets te spannend was en daarom uitgezet. "
- "Vaak vinden wij de classificatie te overdreven."

29% Van de kinderen die weleens 16+ content kijkt, kijkt volgens hun ouders grotendeels zelfstandig naar programma's met een dergelijk leeftijdsadvies.

Beleving en houding ouders ten aanzien van vervroegde uitzendtijden van 16 content

Vrijwel alle ouders zijn bekend met Kijkwijzer en 85% van hen geeft aan weleens gebruik te maken van het Kijkwijzer advies. Een meerderheid van de ouders handelt na het zien van het Kijkwijzer advies. Dit doen zij door te zappen, het advies te bespreken of door mee te kijken met het kind. Een kwart van de ouders doet niets met het Kijkwijzer advies.

Ruim driekwart van de ouders heeft weleens een billboard van Kijkwijzer rondom programma's met een leeftijdsadvies van 16 of 18 jaar gezien. Bijna negen op de tien van de ouders ervaart deze billboards (zeer) positief. Ruim acht op de tien ouders staat positief tegenover de uitzendtijden zoals ze in de pilot gehanteerd zijn. Slechts 6% van de ouders staat hier negatief tegenover.

Veiligheidsperceptie van de verschillende platforms
Ouders vinden het veilig tot zeer veilig om hun kind zelfstandig televisie te laten kijken. Dit is vergelijkbaar met de meeste andere videodiensten. YouTube wordt als minst geschikt ervaren om kinderen zelfstandig gebruik van te laten maken.

Kinderen kijken in grote mate zelfstandig naar online videoplatformen. Er is wel een tweedeling te zien met aan de ene kant video on demand en uitgesteld televisiekijken en aan de andere kant online filmpjes. Vooral ten aanzien van online filmpjes zijn ouders minder tevreden over de beschikbare beschermingsmogelijkheden. Kidsprofielen worden beperkt gebruikt (met name bij Netflix, voor overige platformen veel minder), en een kinderslot wordt door 38% van de ouders gebruikt.

Bekendheid uitbreiding leeftijdsadviezen Kijkwijzer
Sinds 2020 heeft Kijkwijzer de adviesleeftijden uitgebreid met twee nieuwe leeftijden: 14 en 18 jaar. 56% Van de ouders was bekend met het toevoegen van het leeftijdsadvies van 18 jaar en 29% met het advies van 14 jaar. Ouders van 8-11 jarige kinderen zijn met beide toevoegingen minder goed bekend dan ouders van 12-15 jarige kinderen.

Men vindt deze extra leeftijdsadviezen in de meeste gevallen een goede toevoeging. Met name de toevoeging van de leeftijdsclassificatie van 18 jaar wordt gezien als meerwaarde. De classificatie van 14 jaar vindt men wat vaker 'vaag', maar in andere gevallen wordt het juist gewaardeerd omdat het gat tussen 12 en 16 jaar als groot werd ervaren.

Kijkwijzer Online
Op 1 november 2020 is de Mediawet gewijzigd waardoor zogenaamde Commerciële Mediadiensten op Aanvraag (cmoa), zoals online videokanalen op YouTube, voortaan onder deze wet vallen. Ze zijn verplicht zich aan de Mediawet te houden. Dat betekent ook dat zij Kijkwijzer moeten toepassen om kinderen te beschermen tegen mogelijk schadelijke content. In 2020 heeft het NICAM daarom Kijkwijzer aangepast voor online video's. In 2021 heeft het NICAM het Kijkwijzer systeem voor online video's doorontwikkeld.

Waarom een Kijkwijzer voor Online?
Voor de nieuwe generatie mediaconsumenten zijn smartphones, tablets en platforms als YouTube of Netflix niet meer weg te denken uit hun leven. Mediacontent is overal en altijd aanwezig en beschikbaar op individuele apparaten. De technologie en het enorm gegroeide online aanbod heeft ook het mediagedrag ingrijpend veranderd. De 9-18 jarigen hebben bijna allemaal toegang tot het internet via een smartphone en die wordt continu gebruikt. Veel kinderen maken gebruik van videosharing platforms zoals YouTube. Hierop is veel content, die zeer schadelijk kan zijn, gemakkelijk voor hen toegankelijk. Content wordt veelal via smartphones gekeken, wat het voor ouders moeilijk maakt controle te houden op wat hun kinderen kijken en hen tegen schadelijke content te beschermen. Tot nu toe namen deze aanbieders niet hun verantwoordelijkheid om ouders en kinderen te informeren over de content. Dat verandert door de implementatie van de nieuwe Mediawet.

Waar is Kijkwijzer Online op gebaseerd?
Kijkwijzer Online is gebaseerd op onderzoek naar de effecten van (online) mediacontent op kinderen en een inhoudsanalyse van het specifieke karakter van de online content. Daarnaast heeft het NICAM gesprekken gevoerd met online aanbieders en mediaorganisaties. Dankzij deze gesprekken is er bij de ontwikkeling van Kijkwijzer Online rekening gehouden met het productieproces en de wensen van de aanbieders.

Content
Om aan te sluiten bij het aanbod van cmoa's heeft Kijkwijzer een inventarisatie gedaan van het aanbod. Uit deze inventarisatie blijkt dat er drie typen online video onderscheiden kunnen worden die qua inhoud dusdanig van elkaar verschillen dat er aparte vragenlijsten voor zijn ontwikkeld. Te weten: online video's (o.a. vlogs, mukbangs, tutorials, challenges), muziekvideo's en gamevideo's. De inhoud van de vragenlijsten komt grotendeels overeen en lijkt op de huidige Kijkwijzer vragenlijst maar is gespecificeerd voor deze drie typen online content. In de vragenlijst voor online video is bijvoorbeeld een aparte categorie voor Stunts & Challenges opgenomen, bij muziekvideo's is in de vragenlijst ook aandacht voor wapenvertoon en close-ups van billen en borsten en gamevideo's onderscheiden zich door een combinatie van beelden uit videogames gecombineerd met (non-fictie) beelden van de videomakers zelf. Naast verschillende vragenlijsten heeft Kijkwijzer ook trainingsmateriaal ontwikkeld bij de content om de codeurs voor te bereiden op het juist classificeren van hun content.

Training
De aanbieders classificeren hun eigen content en volgen daarvoor een training als codeur bij het NICAM. In 2021 zijn de codeurtrainingen voor online video doorontwikkeld waarbij voor de drie verschillende leergangen (online video, muziekvideo en gamevideo) aparte trainingen zijn ontwikkeld.
Het trainingsmateriaal bestaat uit een platform waarop de trainer de vragen doorloopt en toelicht aan de hand van illustratieve voorbeelden. Met interactieve elementen kunnen de trainees hun opgedane kennis direct testen. In de *College* omgeving kunnen trainees zelf oefenen door middel van het maken van deelexamens over de verschillende inhoudscategorieën. In deze *College* omgeving maakt een trainee ook het theorie- en praktijkexamen. Na het succesvol afronden van de training en het praktijkexamen mag een trainee officieel aan de slag als codeur en zijn eigen content classificeren met Kijkwijzer.

Planning
Het Commissariaat van de Media is de instantie die toezicht houdt op de uitvoering van de wet.
Om te beoordelen welke aanbieders van online video als cmoa kwalificeren en onder het toezicht van het Commissariaat van de Media (CvdM) vallen en Kijkwijzer moeten toepassen heeft het CvdM 5 criteria opgesteld:

- het audiovisueel media-aanbod wordt aangeboden aan de hand van een catalogus (zie artikel 3 van deze beleidsregel);
- de dienst heeft als hoofddoel het aanbieden van audiovisueel media-aanbod ter informatie, vermaak of educatie van het algemene publiek (zie artikel 4 van deze beleidsregel);
- het audiovisueel media-aanbod valt onder redactionele verantwoordelijkheid van de media-instelling die de dienst verzorgt (zie artikel 7 van deze beleidsregel);
- de dienst heeft een massa mediaal karakter (zie artikel 5 van deze beleidsregel);
- de dienst is als een economische dienst te beschouwen (zie artikel 6 van deze beleidsregel).

Deze criteria zijn in juni 2021 geconsulteerd aan het publiek om gebruik maken van de kennis en praktijkervaring van belanghebbenden uit het mediaveld om nieuwe inzichten te vergaren. Naar aanleiding van de consultatie heeft het CvdM besloten om deze criteria verder aan te scherpen. De aangepaste beleidsregel met daarin de criteria wordt naar verwachting in de eerste helft van 2022 gepubliceerd. Zodra de definitieve criteria bekend zijn kan Kijkwijzer starten met het aansluiten en opleiden van deze partijen.

Toezicht

Klachten
Iedereen die het oneens is met de classificatie van een audiovisuele productie kan een klacht indienen bij het NICAM. Met een klachtenformulier op de website van Kijkwijzer kan worden aangegeven waar en wanneer de mogelijke fout is geconstateerd. De klachtenbehandeling draagt bij aan de kwaliteit van Kijkwijzer. Een steekhoudende klacht kan leiden tot een aanpassing van de classificatie of van het uitzendtijdstip. Dit is van belang om de betrouwbaarheid van Kijkwijzer te waarborgen.

Daarnaast is Kijkwijzer een dynamisch systeem dat zich aanpast aan veranderende maatschappelijke normen en waarden. Klachten kunnen een signalerende rol hebben ten aanzien van in de samenleving heersende opvattingen.

Het NICAM onderzoekt iedere ontvangen klacht. Als daaruit blijkt dat de Kijkwijzer-regels niet goed zijn toegepast, kan het bureau bemiddelen of de klacht voorleggen aan de onafhankelijke Klachtencommissie. Indien er volgens het bureau geen sprake is van een overtreding van de Kijkwijzer-regels, wordt dit aan de indiener van de klacht uitgelegd. In dat geval wordt uitleg gegeven over de Kijkwijzer-criteria, de classificatie van de film of het programma of wordt uitleg gegeven over het toelatingsbeleid van bioscopen. Ook wordt een klager in sommige gevallen verwezen naar een andere instantie wanneer de klacht over iets anders dan de Kijkwijzer-regels gaat.

Aantal klachten
In 2021 zijn er in totaal 233 klachten ingediend, dit komt neer op een gemiddelde van 19 klachten per maand. Dit is meer dan in 2020, toen werden er in het totaal 218 klachten ingediend. Dit is een toename van 7%.

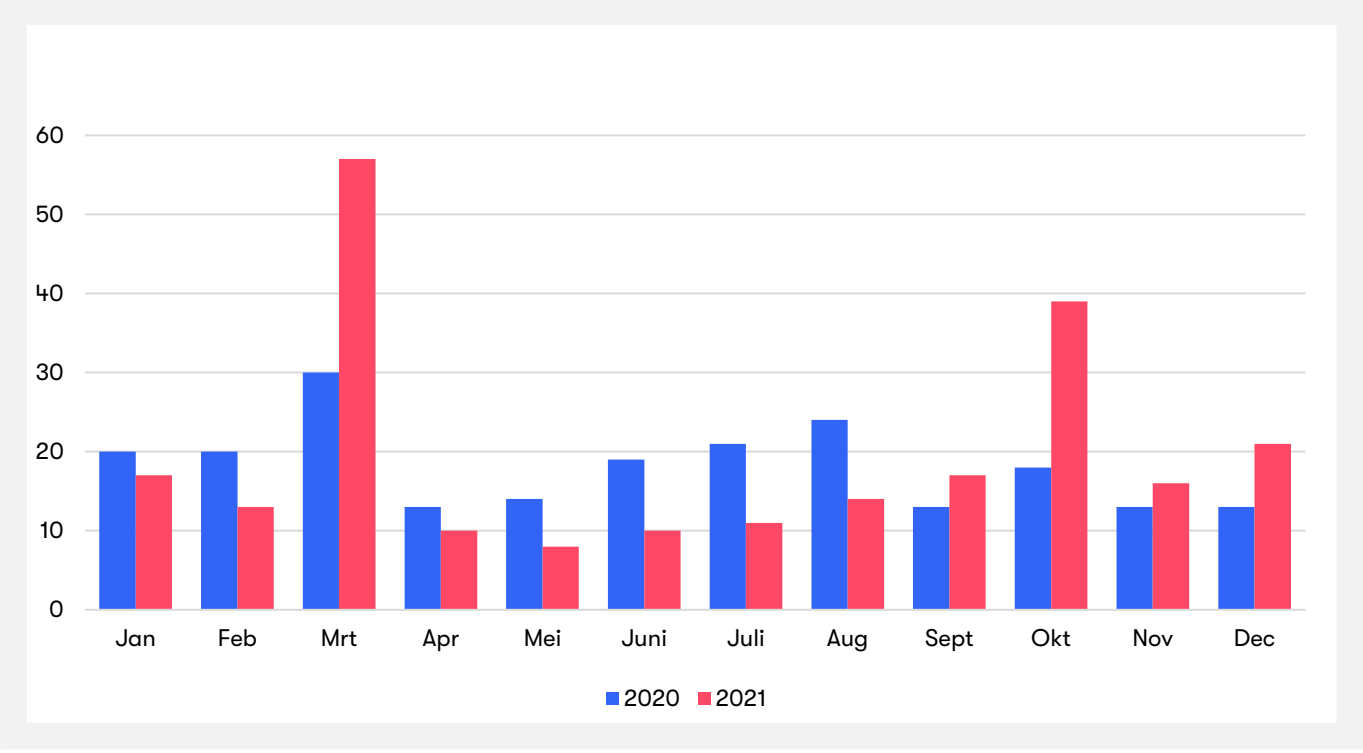

Grafiek 1: Aantal klachten 2020, 2021

Bij 203 klachten was er naar het oordeel van het NICAM geen sprake van een overtreding van de Kijkwijzerregels. Bij deze klachten is uitleg gegeven aan de klager over Kijkwijzer, de betreffende classificatie of verwezen naar een andere instantie. In 2021 werd er bij 22 klachten bemiddeld door het NICAM. In 2020 werd er bij 26 klachten bemiddeld. De Klachtencommissie werd net als in 2021 vijf keer (8 klachten) ingeschakeld.

Direct afgehandelde klachten

Direct afgehandelde klachten zijn klachten waarbij geen sprake was van een overtreding van de Kijkwijzerregels. De klachten binnen deze categorie zijn heel divers en kunnen bijvoorbeeld gaan over het toelatingsbeleid van bioscopen of hebben betrekking op de inhoud of geschiktheid van een televisieprogramma. Bij deze klachten is uitleg gegeven aan de klager over Kijkwijzer, de betreffende classificatie of verwezen naar een andere instantie. De 203 ingediende klachten zijn als volgt verdeeld over de verschillende sectoren.

Tabel 7.2.1 Aantal klachten per platform

Klachten per platform	2021	2020
Bioscoop	17	36
Televisie • **Publieke zenders** • **Commerciële zenders**	115 81 34	76 30 46
Online	5	0
DVD	0	3
VOD	31	42
Anders	35	20
Totaal	203	177

Klachten televisie

In het eerste kwartaal van 2021 werd het programma *Gewoon. Bloot.* op televisie uitgezonden. Dit programma heeft tot een aanzienlijk aantal klachten geleid. Er werden over deze productie 48 klachten ingediend. Klagers stoorden zich met name aan het feit dat volwassen mensen naakt tegen over kinderen stonden. Aan klagers is uitleg gegeven over de classificatie van het programma en is het verschil tussen schadelijkheid en geschiktheid toegelicht. Ook is hier aandacht aan besteedt op de website van Kijkwijzer om de consument goed te informeren.

VOD

De serie *Squid Game* heeft tot relatief veel klachten geleid. Acht klachten werden ontvangen nadat de serie al door de aanbieder was aangepast van 12 jaar naar 16 jaar. Vier gelijkluidende klachten werden ontvangen voordat de classificatie van de serie werd aangepast van 12 jaar naar 16 jaar. Deze zijn door de Klachtencommissie in behandeling genomen en zijn niet in bovengenoemd overzicht meegenomen.

Online
Klachten die gaan over producties die zijn gezien op bijvoorbeeld de website van een omroep worden in deze categorie geregistreerd.

Anders
In deze categorie worden klachten geregistreerd die algemeen van aard zijn en eigenlijk niet toezien op een kwestie waar Kijkwijzer over gaat. Voorbeelden zijn klachten over het aantal herhalingen dat wordt uitgezonden, reclames op de radio of reclames op televisie, producties gezien op een buitenlandse (Belgische) zender, de gaten in het achtergronddecor van een spelprogramma en het niet uitzenden van een reality-programma in verband met het EK voetbal.

Bemiddelingen en commissies
Het NICAM onderzoekt iedere ontvangen klacht. Als daaruit blijkt dat de Kijkwijzer-regels niet goed zijn toegepast, kan het bureau bemiddelen of de klacht voorleggen aan de onafhankelijke Klachtencommissie.

Bemiddeling houdt in dat het NICAM de uitvoerder van de classificatie verzoekt binnen 3 werkdagen de classificatie, dan wel het uitzendtijdstip aan te passen. Als de aangeslotene het advies overneemt, is de klacht zonder procedure bij de Klachtencommissie afgehandeld. De klager wordt geïnformeerd dat de classificatie of het uitzendtijdstip is aangepast, waarbij de klager nog de mogelijkheid heeft de klacht voor te leggen aan de Klachtencommissie.

Indien de aangeslotene het advies van het bureau niet (binnen 3 werkdagen) overneemt, wordt de klacht voorgelegd aan de Klachtencommissie. Een klacht wordt onverwijld – zonder de mogelijkheid van bemiddeling – voorgelegd aan de Klachtencommissie als de productie helemaal niet is geclassificeerd, behalve als het uiteindelijk om een Alle Leeftijden productie blijkt te gaan. De Klachtencommissie wordt meteen ingeschakeld als er sprake is van een groot verschil – minstens 2 leeftijdscategorieën – tussen de uitgevoerde classificatie en de classificatie waar het NICAM op uitkomt.

Bemiddeling
In 2021 heeft het NICAM 22 keer een verzoek tot aanpassing van de classificatie en/of uitzendtijdstip gedaan. Bemiddeling was bij alle 22 titels succesvol. Dit betekent dat het verzoek van het NICAM tot aanpassing werd ingewilligd door de distribiteur/omroep en klager geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om de klacht alsnog voor te leggen aan de Klachtencommissie.

Klachtencommissie
Klachten worden altijd eerst onderzocht door het bureau van het NICAM. Als er sprake is van een mogelijke overtreding van de Kijkwijzerregels en bemiddeling is niet mogelijk, dan wordt de klacht voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie van het NICAM, die de klacht ter zitting behandelt. De Klachtencommissie kan een klacht gegrond, ongegrond of de klager niet-ontvankelijk verklaren. Als de Klachtencommissie een klacht gegrond verklaart, kunnen sancties worden opgelegd: (her)classificatie, waarschuwing of een boete. De in het ongelijk gestelde partij heeft de mogelijkheid om tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep te gaan bij de Commissie van Beroep.

De Klachtencommissie is in 2021 vijf keer bijeengekomen. Onderstaand een schematisch overzicht van de behandelde zaken.

Titel	Categorie	Uitkomst	Sanctie
Healing power of dude	Onjuiste classificatie	Gegrond	Boete + herclassificatie
Zoo	Fout in de uitvoering	Ongegrond	
Ferry	Onjuiste classificatie	Gegrond	Boete + herclassificatie
De Kameleon aan de ketting	Fout in de uitvoering	Gegrond	Waarschuwing
Squid Game	Onjuiste classificatie	Gegrond	Boete + herclassificatie

Figuur 1: *Ferry*¸ Netflix, 2021

De Commissie van Beroep heeft in 2021 geen zaken behandeld.

Bijeenkomsten
In januari 2021 is er een bijeenkomst georganiseerd met de Klachtencommissie en de Commissie van Beroep. Tijdens deze bijeenkomst is het overzicht van de behandelde klachten in 2020 vastgesteld. Ook is gesproken over de reglementen die per 1 januari 2021 zijn ingegaan en over het aanpassen van de Sanctierichtlijn.
In oktober 2021 is de filmbijeenkomst georganiseerd met de Klachtencommissie en de Commissie van Beroep. Tijdens deze bijeenkomst is een film bekeken en de classificatie besproken.

Kwaliteitsbewaking
Het NICAM voert jaarlijks een steekproefsgewijze controle uit op de kwaliteit en de toepassing van de Kijkwijzer classificaties. Ook de juistheid van uitzendtijdstippen en de vermelding van de classificaties in online filmagenda's en programmaoverzichten worden gecheckt. De resultaten van deze controles worden gerapporteerd aan het Commissariaat voor de Media.

De kwaliteit van de classificaties

Uit de controles in 2021 blijkt dat de juistheid en toepassing van de classificaties over het algemeen zeer goed is. De omroepen en tv-zenders hebben 100% van de onderzochte programma's op het juiste tijdstip uitgezonden. De leeftijdsclassificaties van televisieprogramma's zijn in 84% van de gevallen correct. Bij de bioscoopfilms ligt het percentage op 100%.

Als bij controles onregelmatigheden worden gesignaleerd, wordt contact opgenomen met de betreffende organisatie met het verzoek de onregelmatigheid te herstellen dan wel in de toekomst te voorkomen. Ook worden de resultaten van de controles gebruikt ter verbetering en verfijning van het classificatiesysteem.

Voorlichting

Consumentenvoorlichting
De helpdesk van het NICAM beantwoordt ook vragen over Kijkwijzer van consumenten, scholieren en studenten. De meeste vragen gaan over de classificatie van een film, serie of televisieprogramma. In 2021 heeft het NICAM bijna 200 informatieverzoeken ontvangen.

Voorlichting over Kijkwijzer
Door de coronamaatregelen en de sluiting van scholen en universiteiten, zijn er in 2021 relatief weinig bijeenkomsten of gastcolleges verzorgd door het NICAM. Wel vond er in het najaar van 2021 een college over Kijkwijzer plaats voor studenten Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen. Bij deze colleges denken studenten actief mee over vraagstukken die bij het NICAM leven. Studenten buigen zich bijvoorbeeld over het vraagstuk hoe Kijkwijzer tieners en hun ouders beter kan bereiken. Voor het NICAM is het waardevol dat studenten hun visie met de organisatie delen omdat zij op de hoogte zijn van wetenschappelijke inzichten en door hun leeftijd ook zelf nog dicht bij deze doelgroep staan. Voor de studenten zijn de colleges waardevol omdat zij zo ervaren hoe de kennis die zij tijdens hun studie opdoen in de praktijk kan wordt toegepast.

Daarnaast is er in november een ouderavond over Kijkwijzer verzorgd bij een basisschool in Nijmegen. Ouders kregen een presentatie over Kijkwijzer en gingen met Kijkwijzer en elkaar in gesprek over het mediagebruik van hun kinderen, hoe zij hiermee omgaan en de uitdagingen die zij hierbij tegenkomen.

Tot slot kreeg Kijkwijzer enkele verzoeken tot interviews van scholieren die verslagen schreven over Kijkwijzer, of het bredere vraagstuk van media-effecten op kinderen en jongeren. De scholieren namen daarvoor online interviews af met medewerkers van Kijkwijzer.

Kijkwijzer.nl
De website kijkwijzer.nl speelt een belangrijke rol bij de voorlichting aan mediaconsumenten over de Kijkwijzer classificaties en wat daar de reden voor is. Ruim 580.000 bezoekers (10% meer dan in 2020) bekeken in 2021 meer dan anderhalf miljoen pagina's. Bijna 70% van de bezoekers bekijkt kijkwijzer.nl op een mobiel apparaat en maar liefst 82% komt er via een zoekopdracht, bijvoorbeeld in Google, op terecht. Vooral op vrijdag- en zaterdagavond tussen 18:00 en 20:00 is het druk.
Populaire pagina's zijn de algemene info-pagina's over het Kijkwijzer-systeem en over games. Wat producties betreft zijn in 2021 vooral pagina's over de *Harry Potter*-reeks, het game-platform *Roblox* en de film *Venom* vaak bekeken. Op Google wordt veel naar 'kijkwijzer' of 'leeftijd' gezocht in combinatie met producties als *Harry Potter* maar ook *Squid Game*, *No Time To Die*, en de game *Brawl Stars*. De positie van kijkwijzer.nl steeg in Google's zoekresultaten met zeven plekken in 2021, naar een gemiddelde 20e positie.

Nieuwe website en huisstijl
In 2021 is begonnen met de ontwikkeling van een nieuwe website voor Kijkwijzer (www.kijkwijzer.nl). Na tien jaar is het tijd voor een nieuwe website die voldoet aan de moderne standaarden.
Analyse van het bezoek op kijkwijzer.nl wijst uit dat het overgrote deel van de bezoekers de website bekijkt op een smartphone. Om die reden is het nieuwe ontwerp met name gericht op de mobiele weergave. Binnen het ontwerpproces zijn diverse gebruikersonderzoeken gedaan om er zeker van te zijn dat we onze doelgroepen, ouders en kinderen, goed bedienen. Aan de hand van deze 'usability tests' is het ontwerp bijgewerkt. De livegang van de nieuwe website staat gepland in de eerste helft van 2022.

Na 20 jaar gebruik te hebben gemaakt van de Kijkwijzer huisstijl, is besloten de huisstijl van Kijkwijzer op te frissen. De huidige, cartooneske stijl (het i-tje), wordt vervangen door een meer eigentijdse, grafische variant. De huisstijl maakt gebruik van het herkenbare Kijkwijzer oog als uitgangspunt. De grafische vormen van het oog komen in veel ontwerpen terug om het doel van Kijkwijzer kracht bij te zetten. Met de introductie van de nieuwe website in 2022 zal ook de nieuwe huisstijl worden gelanceerd voor het grote publiek. De herkenbare Kijkwijzer pictogrammen blijven zoals ze zijn.

Gebruikswijzer

In 2021 is bij producties een 'gebruikswijzer' geplaatst: een toelichting op het leeftijdsadvies. In totaal is nu bij 1000 producties te lezen waarom het een bepaald inhoudspictogram heeft gekregen, en wat het effect van de inhoud kan zijn op (jonge) kinderen. Hierdoor worden ouders én kinderen voorzien van meer uitgebreide informatie zodat zij beter in staat zijn goede mediakeuzes te maken en ze de verantwoordelijkheid van die keus zelf kunnen nemen. Waar de focus in 2020 nog vooral lag op films, zijn in 2021 ook populaire series van deze extra informatie voorzien. In 2022 zal de informatievoorziening verder worden uitgebreid, ditmaal met een focus op games.

2.3 Kijkwijzer Internationaal

Het EU-speelveld wordt gelijker, de Europese samenwerking groeit, en er is in toenemende mate belangstelling voor Kijkwijzer. Het NICAM zet daarom in op een Kijkwijzer dat internationaal toegepast kan worden en geeft daarmee invulling aan de strategische richting. Dit zal in eerste instantie op de classificatiemechaniek, onderzoek en voorlichting van toepassing zijn.

Doorontwikkeling
In 2021 heeft het NICAM het internationale systeem ontwikkelt. Dit systeem genereert op basis van één vragenlijst meerdere classificaties die van elkaar, van land tot land, kunnen verschillen. Het uitgangspunt is het Nederlandse systeem en vragenlijst. Op basis daarvan kunnen meerdere classificaties gegenereerd worden op basis van nationale gevoeligheden.

België
Belgische bioscopen gebruiken sinds januari 2020 ook Kijkwijzer. Het Kijkwijzersysteem, de leeftijdsindeling en pictogrammen, zijn voor de bioscoopfilms in België hetzelfde. In Franstalig en Duitstalig België heet het systeem Cinecheck. Belgische codeurs volgen tevens een uitgebreide training, kunnen gebruik maken van de helpdesk bij vragen en participeren in een jaarlijkse codeurtest. In 2021 zijn er 15 nieuwe codeurs opgeleid. Trainingen vinden nog steeds online plaats in kleine groepjes en worden zowel in het Nederlands als Frans aangeboden.
De Belgische bioscopen waren tot begin juni gesloten door Corona, wat een zware impact op de sector heeft gehad. Dit heeft zich ook vertaald in een lager aantal classificaties, dit jaar 135 ten opzichte van 179 vorig jaar.

Er is één klacht ontvangen in augustus over de film *Escape Room: Tournament of Champions*. Aangezien de klacht over de geschiktheid van de film ging en niet over mogelijke schadelijke beelden in de film, heeft het NICAM de klager geïnformeerd dat de klacht niet in behandeling kon worden genomen. Het Belgische secretariaat heeft de codeur geïnformeerd.

Europese vergelijking classificaties
Om een beeld te krijgen van de Kijkwijzerclassificaties ten opzichte van de classificaties in de ons omringende landen wordt elk jaar een internationale vergelijking opgenomen in dit verslag.

Het Duitse mediatijdschrift *TV Diskurs* publiceert elk kwartaal een vergelijking van de classificaties van recente bioscoopfilms in zes Europese landen. Naast Nederland, zijn dat Duitsland, Groot- Brittannië, Oostenrijk, Denemarken en Zweden.

De vergelijking van de classificaties met andere landen heeft beperkte betekenis. In de verschillende landen worden niet dezelfde uitgangspunten en criteria gebruikt voor het classificeren van bioscoopfilms. Kijkwijzer hanteert specifiek het criterium van mogelijke schadelijkheid voor de classificaties. Filmkeuringen in andere landen nemen ook aspecten als context, geschiktheid en suggestie mee in de classificatie en hanteren soms andere normen vooral wat betreft seks en geweld.

De vergelijking van 12[1] bioscoopfilms laat zien dat de leeftijdsclassificaties van Kijkwijzer grotendeels overeenkomen met de classificaties in de andere landen, ondanks de verschillen in classificatiemethode en cultuur.

Titel	NL	D	GB	A	DK	S	
Dune	12	12	x	12	11	11	0
The Father	9	6	12	12	11	11	<
Cash Truck	16	16	15	16	15	15	0
Nomadland	AL	AL	12	6	AL	AL	0
A Quiet Place Part II	16	16	15	14	15	15	0
Black Widow	12	12	12	12	11	11	0
Fast & Furious 9	12	12	12	14	11	11	0
The Suicide Squad	16	16	15	16	15	15	0
The Forever Purge	16	16	15	16	x	15	0
Old	16	16	15	14	15	15	0
Spiral - from the legacy of Saw	16	18	18	16	15	15	0
Promising Young Woman	12	16	15	14	15	15	<

Legenda:
x = Nog onbekend
A = Accompanied / Onder begeleiding van een volwassene
AL = Alle Leeftijden
PG = Parental Guidence / Onder begeleiding van de ouders

(Bron: TV Diskurs, Verantwortung in audiovisuellen Medien; editie 4 2021).

Verantwoordelijk voor de classificatie in de verschillende landen:	
Nederland (NL)	Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)
Duitsland (D)	Freiwillige Selbstcontrolle der Filmwirtschaft (FSK)
Groot-Brittannië (GB)	British Board of Film Classification (BBFC)
Oostenrijk (A)	Austrian Board of Media Classification (ABMC)
Denemarken (DK)	Medierådet for Børn og Unge
Zweden (S)	Swedish Media Council

2.4 PEGI

Het NICAM beheert en geeft uitvoering aan PEGI, het Europese classificatiesysteem voor games. PEGI, wat staat voor Pan European Game Information, is gebaseerd op het Nederlandse Kijkwijzer en informeert ouders over de mogelijke schadelijkheid van een spel met het oog op de bescherming van minderjarigen. Het systeem is in 2003 opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs.

De onderstaande cijfers geven aan hoeveel producten er in 2021 een PEGI-classificatie hebben gekregen voor traditionele gamesystemen. Hieronder verstaan we de PC, de consoles van Nintendo, Sony en Microsoft, en streamingdiensten als Google Stadia.

PEGI rating	3	7	12	16	18	Totaal
Aantal	421	320	394	329	267	1731
Percentages	24%	19%	23%	19%	15%	100%

Deze classificaties zijn voornamelijk uitgevaardigd voor fysieke producten (zoals games die verkocht worden in een doosje in de winkel). De cijfers van digitale games, welke geclassificeerd worden via IARC, zitten niet bij de bovenstaande aantallen inbegrepen.

Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	1550	1687	1866	1778	1978	2142	1755	1741	1731

In 2021 zijn er 1731 games geclassificeerd via het PEGI-systeem, tegenover 1741 geclassificeerde games in 2020. We zien dat de hoeveelheid geclassificeerde games de afgelopen 3 jaar nagenoeg gelijk is gebleven. De verwachting is dat de submissie aantallen in 2022 een kleine stijging gaan vertonen als de nieuwe generatie consoles (PS5 en Xbox Series X) eenmaal op stoom zijn gekomen.

PEGI ontvangt nog steeds veel zogenaamde “additionele games”. Bij een additionele game brengt de uitgever eenzelfde spel uit op meerdere platformen. De onderstaande tabel geeft inzicht in de hoeveelheid unieke titels en laat deze “additionele games” buiten beschouwing.

PEGI rating	3	7	12	16	18	Totaal
Unieke titels	167	156	157	123	64	667
Percentages	26%	23%	22%	17%	11%	100%

Het PEGI-systeem beoordeelt verschillende typen inhoud in spellen. In de tabel hieronder is te zien hoe vaak bepaalde inhoud is aangetroffen per leeftijdsniveau:

PEGI rating	3	7	12	16	18	Totaal
Violence		298	283	291	260	1132
Bad Language			208	129	176	513
Fear/Horror		97	41	10		148
Sex			51	12	3	66
Drugs/Alcohol				31	8	39
Gambling			3	1	28	32
Discrimination						0

Kwaliteitsbewaking

Alle games, welke via PEGI's traditionele systeem geclassificeerd worden, worden eerst onderzocht voordat een licentie wordt toegekend. Daarbij geeft de uitgever van een spel aan welke inhoud er in zit, waarna een specialist van het NICAM naloopt of alle inhoud correct is aangegeven in de PEGI vragenlijst. Van alle games die in het kader van het PEGI traditionele systeem in 2021 onderzocht zijn, was in 21,99% van de gevallen de leeftijdsclassificatie niet correct door de uitgever aangevraagd. In 5,71% van de gevallen is er een hogere leeftijdsclassificatie toegekend dan dat er was aangevraagd door de uitgever. In 16,28% van de gevallen was de toegekende leeftijdsclassificatie juist lager dan aangevraagd. De bijbehorende inhoudspictogrammen waren in 26,37% van alle onderzochte games aangepast.

Reacties en klachten

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Klachten over games	12	3	7	10	5	7	4	5	9	3	10	9	84
Klachten over advertenties	3	3	4	2	1	2	1	1	0	0	0	1	18
Klachten overig	9	1	2	1	1	1	0	1	5	0	0	5	26
Vragen	24	25	15	3	13	16	9	10	24	11	15	4	169
Feedback en suggesties	1	1	3	9	3	4	3	1	3	3	3	1	35
Technische vragen	14	20	26	19	11	19	15	9	14	17	15	15	194
Totaal	63	53	57	44	34	49	32	27	55	34	43	35	526

De meeste klachten, vragen en opmerkingen van consumenten gaan in 2021 over de aanwezigheid van (betaalde) *surprise mechanics* zoals *loot boxes*. Consumenten geven hierbij aan dat PEGI aan deze elementen een gok-pictogram en daarmee een hogere leeftijdsclassificatie zou moeten geven in het kader van de bescherming van minderjarigen. Typerend voor het publieke debat over dergelijke verdienmodellen en beloningsmechanieken waren ook oproepen op Reddit en YouTube om frustratie en ongenoegen hierover te uiten aan PEGI. In deze context werd vooral de game *World of Warships* genoemd.

Een ander prominent onderwerp was *chat*: veel consumenten uitten zorgen over grof taalgebruik en vervelend gedrag door gebruikers in chat. Daarnaast waren er een aantal opmerkingen over geweld, waarbij men veelal aangaf dat dit op PEGI 16 te hoog geclassificeerd was. Een uitzondering is de titel *It Takes Two*, waarin PEGI 12 voor het geweld tegen een knuffelolifant als te laag werd ervaren. Ook voor *mobile* games met schaars geklede personages in suggestieve houdingen vonden klagers een PEGI 12 classificatie te laag. Tot slot kwamen er veel vragen binnen over technische problemen, waarbij PEGI niet van dienst kan zijn.

Naast berichten van consumenten ontvangt PEGI veel berichten van uitgevers en ontwikkelaars die (nog) niet zijn aangesloten. Zij willen weten hoe ze hun game kunnen classificeren. Ook marketeers mailen PEGI met vragen over het gebruik van de pictogrammen.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Classificatie aanvragen	40	40	54	28	31	30	29	37	40	24	18	24	395
Gebruik van pictogrammen	7	12	13	3	17	8	15	11	9	21	8	6	130
Totaal	47	52	67	31	48	38	44	48	49	45	26	30	525

PEGI Helpdesk

Het NICAM beheert de PEGI Helpdesk en is hiermee het voornaamste contactpunt voor de bij PEGI aangesloten game uitgevers en -ontwikkelaars. In totaal zijn er vanuit de Helpdesk dit jaar 2533 e-mails verstuurd. De meeste e-mails betroffen lopende games submissies (32%) en administratieve zaken (23%). Ook komen er veel vragen en verzoeken binnen over beleid en procedures (19%), de correcte naleving van het gebruik van de PEGI logo's (16%) en adviesvragen over specifieke games (10%).

Categorie	Procedures	Labelling	Administratief	Advies	Lopende submissies	Totaal
Totaal	491	413	572	245	812	2533
Percentage	19%	16%	23%	10%	32%	100%

Retailarchief

Als onderdeel van het submissieproces zijn uitgevers verplicht PEGI te voorzien van een exemplaar van elke fysiek uitgebrachte game. Hierop wordt een controle uitgevoerd of de leeftijdspictogrammen correct zijn afgebeeld. Het NICAM beheert het PEGI Retailarchief, dat is uitgegroeid tot één van de grootste gamesarchieven ter wereld. In 2021 zijn er 804 nieuwe games binnen gekomen. Inmiddels telt het archief meer dan 19.000 fysiek uitgebrachte spellen.
In oktober is de gehele collectie naar een nieuwe, grotere ruimte binnen hetzelfde pand verhuisd.

Codeursite

De rating website, PEGI's database waar alle game submissies in gemaakt worden, is in 2021 flink doorontwikkeld. Samen met PEGI S.A., de VSC, en websiteontwikkelaar VoxTeneo, heeft het NICAM gewerkt aan het ontwerpen en testen van inmiddels 8 grote updates aan nieuwe functionaliteiten en kleine verbeteringen.
Zo is er gewerkt aan een exportfunctie, waarmee op een gemakkelijke manier statistische gegevens uit de database gehaald kunnen worden. Dit wordt intern gebruikt voor het maken van maandelijkse rapportages. Tevens is er een functie ingebouwd om verstrekt advies aan uitgevers beter bij te houden. Op verzoek van diverse journalistieke websites en partijen gericht op de voorlichting van ouders en kinderen, is er gewerkt aan een overzichtelijke XML van de PEGI database. Middels deze XML kunnen websites de PEGI-informatie van alle games die via het PEGI systeem zijn geclassificeerd uitlezen. Ook is er gewerkt aan verschillende vertalingen van de rating website; naast Engels is deze nu beschikbaar in het Frans. De eerstvolgende update zal Duits, Italiaans, Spaans, Nederlands, Pools, Zweeds, Japans en Chinees toevoegen.

2.5 IARC

Het NICAM is uitvoerder van het PEGI-gedeelte binnen de International Age Rating Coalition (IARC). Door PEGI's participatie in het IARC-systeem zijn er inmiddels ook miljoenen producten op de Google Play Store voorzien van PEGI-classificaties. Naast PEGI zijn in IARC de volgende classificatie organisaties vertegenwoordigd: ESRB (Noord-Amerika), ClassInd (Brazilië), USK (Duitsland), de Classification Board van Australië (ACB) en GRAC (Zuid-Korea). Zij bedienen gezamenlijk wereldwijd meer dan 1,5 miljard consumenten.

In 2021 heeft het NICAM meer dan 4900 digitale producten (apps en games) getest. Van deze 4900 producten zijn ruim 2300 games getest die uitkomen op de traditionele platformen (Sony, Nintendo en Microsoft). Dit zijn veelal zogenaamde "high scrutiny" producten. Dit zijn producten die door veel consumenten gespeeld worden, ingeregeld zijn via parental controls en welke vaak ook lang en 'in-depth' gespeeld worden. Het NICAM (in samenwerking met de VSC Rating Board), controleert voor al deze populaire "high scrutiny" spellen de leeftijdsclassificatie.
Voor de overige apps (veelal op mobiele platformen) heeft het NICAM gekeken naar welke producten het meest gedownload worden door consumenten (meer dan 10.000 keer). Vervolgens is voor deze producten de classificatie gecontroleerd. Dit om een zo groot mogelijk bereik te borgen.

Het grootste gedeelte van deze geteste apps zijn te vinden op de Google Play store; maar ook de Windows Store, de Nintendo e-Shop, Sony Playstation Store en de Oculus store zijn steekproefsgewijs getest.

Uitbreiding storefronts
In 2021 hebben gesprekken plaatsgevonden met potentiële nieuwe storefronts zoals de Epic Games Store, Intellivision, Amazon Luna, Google Stadia en Roblox. Google Stadia heeft inmiddels IARC ratings geïmplementeerd.

Verder heeft het NICAM mee gewerkt aan updates aan het IARC dashboard en workflow. Een voorbeeld is een betere harmonisatie met PEGI's traditionele classificatiesysteem. IARC heeft namelijk een gescheiden database ten opzichte van het PEGI traditionele systeem. Hierdoor kan in een aantal (sporadische) gevallen de situatie ontstaan dat er 2 verschillende classificaties ontstaan voor hetzelfde product, aangezien uitgevers op IARC platformen in eerste instantie hun producten zelf classificeren. Momenteel corrigeert het NICAM deze handmatig, maar we werken toe naar een situatie waar dit automatisch door het IARC systeem gedaan wordt. Het IARC systeem herkent dan dat er reeds een bestaande PEGI "traditionele classificatie" is voor een product en past automatisch de leeftijdsclassificatie aan op IARC. De leeftijdsclassificatie uitgevaardigd door PEGI's traditionele systeem neemt hierin precedent. Naar verwachting wordt deze functionaliteit verder uitgerold in 2022.

IARC 9.0 vragenlijst
Het NICAM maakt onderdeel uit van de Rating Authority Working Group (RAWG). Dit is een samenwerkingsverband waarin afgevaardigden van verschillende Rating Authorities (ESRB uit Amerika, USK uit Duitsland, ClassInd uit Brazilie, ACB uit Australie en GRAC uit Zuid Korea) overleggen over het ontwikkelen van de IARC vragenlijst. Daar IARC een mondiaal systeem is, blijft de vragenlijst onderhevig aan veranderingen; deze zijn soms ingegeven door wetgeving, nieuwe inzichten of ontwikkelingen in de traditionele vragenlijst. Het NICAM werkt vanuit deze hoedanigheid mee aan het ontwikkelen van de IARC vragenlijst om te borgen dat ontwikkelingen in het Europese classificatielandschap en PEGI's criteria correct gereflecteerd worden in de IARC vragenlijst.

De nieuwe iteratie van de IARC vragenlijst heet vragenlijst 9.0 en behelst grofweg de volgende wijzigingen/ thema's:

- Horror criteria (Zie kopje PEGI Experts Group voor meer informatie).
- Het concept van "post-action visuals". Dit is het tonen van toegebrachte verwondingen of verminkingen waarbij de daadwerkelijke geweldshandeling niet zichtbaar is.
- "Fantasy Drugs"- Het gebruik van bepaalde middelen in een spel welke veel gelijkenissen vertonen met het daadwerkelijk gebruiken van "realistische en bestaande" drugs.
- Een uitbreiding van de vragenlijst op het gebied van interactie tussen gebruikers. In Duitsland is een nieuwe jeugdbeschermingswet aangenomen die het noodzakelijk maakt om meer controle uit te oefenen op de wijze en moderatie omtrent het communiceren van gebruikers onderling.
- Het zwaartepunt voor de diverse Rating Authorities ligt echter op het onderwerp "gokken".

Gambling

Bepaalde games op (voornamelijk) mobiele platformen maken veelvuldig gebruik van gokachtige mechanieken. Hoewel deze games geen traditionele vormen van gokken (zoals casino's en dergelijke) bevatten, maken ze wel gebruik van bijvoorbeeld slot machines. Deze presentatie kan aantrekkelijk zijn voor kinderen. Het archetype voor dit soort producten is de game *Coinmaster*.
Vanuit de RAWG is gekeken of dit type games, welke momenteel niet als gokken getypeerd kunnen worden in de systematiek (maar wel continu gebruik maken van aanverwante mechanieken/thema's) ook geoperationaliseerd kunnen worden in de IARC vragenlijst. Dit heeft geleid tot het concept van "Gambling Themes":

Gambling themes - These are images and activities that are typically associated with real-world gambling even if they are not directly simulating a gambling experience. Examples include the use of slot machine graphics, winning screens that say "Jackpot" while coins rain down, or other imagery that evokes casinos, gambling halls, or racetrack betting.

Er zal in de vragenlijst gevraagd worden of de "gambling themes" een prominente plaats in het product innemen of dat er in het product een sterke focus ligt op gokken en aanverwante thema's. Als dit het geval is, handhaaft PEGI de 18 leeftijdsgrens die nu ook aan gesimuleerd gokken toegekend wordt. Dus als een product een sterke focus op gokachtige mechanieken en visuals bevat, krijgt deze een PEGI 18 met als inhoud duiding "Prominent Gambling Imagery".
In 2021 is de IARC vragenlijst 9.0 vertaald en gelokaliseerd. Vervolgens zullen de storefronts in de eerste helft van 2022 de nieuwe vragenlijst implementeren.

2.6 Buro240a

De activiteit Buro240a is mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Dit project ondersteunt retailers, bioscopen en bibliotheken bij het naleven van artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht. In Nederland regelt artikel 240a van het Wetboek voor Strafrecht de toegang tot bioscoopfilms en het verstrekken van dvd's en games aan kinderen tot 16 jaar.

De training van Buro240a is een online e-learningprogramma dat cursisten bekend maakt met de regels voor het verkopen, verhuren en uitlenen van films, games en bioscoopkaartjes. (Media)bedrijven maken gebruik van de informatie die verkregen wordt met de e-learning van Buro240a, al dan niet geïntegreerd in hun eigen e-learning omgeving. Op deze manier blijven winkelmedewerkers, bibliotheekmedewerkers en bioscoopmedewerkers op de hoogte van de regelgeving.

De e-learning en de website van Buro240a was sterk aan vernieuwing toe. Er is daarom subsidie aangevraagd en eind 2020 is gestart met het opzetten van een geheel vernieuwde e-learning en website. Hiervoor is eerst gekeken naar de wensen en feedback van deelnemers die de vorige e-learning gevolgd hebben, waarna er gezocht is naar een geschikte partij die aan kon sluiten bij deze wensen. Samen met deze partij is er opnieuw gekeken naar de bestaande inhoud en is de e-learning verder uitgebreid met onder andere nieuwe video's en voorbeelden uit de praktijk.

In 2021 is de website en e-learning gerealiseerd. De e-learning is nu uitgebreider, moderner en sluit nog meer aan op de praktijk. Daarnaast is er ook een aparte e-learning toegevoegd voor medewerkers van entertainmenthallen. Ook heeft Buro240a nu een geheel eigen website, waar men meer informatie kan vinden, maar ook waar vanaf de e-learning gestart kan worden.
Eind november is er een enquête uitgezet onder de deelnemers die de vernieuwde e-learning gevolgd hebben. Zij gaven aan erg tevreden te zijn. Zij vonden de e-learning duidelijk, de voorbeeldvideo's uit de praktijk vonden ze nuttig en bruikbaar én ze konden de kennis van de e-learning ook daadwerkelijk gebruiken in de praktijk.

In 2021 hebben in totaal 923 cursisten de e-learning van Buro240a doorlopen en hun certificaat gehaald. Dit waren 547 bioscoopmedewerkers, 375 winkelmedewerkers en 1 medewerkers van entertainmenthallen. In 2022 wordt verder gewerkt aan de e-learning en het uitzetten van de modules onder nieuwe medewerkers.

2.7 YouRatelt

YouRatelt is een classificatiesysteem dat het NICAM speciaal heeft ontwikkeld voor video's die online worden verspreid door niet-professionele makers. Deze beelden worden vaak beschikbaar gemaakt op social media als YouTube, Facebook en Twitter. Het mag duidelijk zijn dat ook deze zogenaamde *user generated content* schadelijke beelden kan bevatten voor kinderen.
YouRatelt biedt de mogelijkheid om met een eenvoudige, snel in te vullen vragenlijst deze filmpjes te voorzien van een leeftijds- en inhoudsclassificatie. De makers én de kijkers kunnen dit zelf doen.
Op dit moment zijn Italië, Engeland, Nederland, IJsland en Ierland aangesloten bij YouRatelt. De classificaties wijken af in deze landen, maar YouRatelt past de classificatie automatisch aan het land aan door het identificeren van de locatie van de gebruiker.

2.8 MIRACLE

Het NICAM heeft deelgenomen aan MIRACLE, een project dat wordt ondersteund door de Europese Commissie. MIRACLE beoogt een universeel datamodel te ontwikkelen en uit te rollen, waarmee de internationale uitwisseling van classificatiedata op technisch vlak gestroomlijnd wordt en het gebruik kan worden verbreed. Het project is inmiddels succesvol afgerond en het datamodel is bij het NICAM toegepast in de Automatische Programma Interfaces (API).

3. Onze organisatie

De organisatie van het NICAM is gevestigd in het Mediacentrum op het Mediapark in Hilversum.

Het NICAM is een stichting en is door de Belastingdienst aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De status van culturele ANBI geeft donateurs de mogelijkheid om gebruik te maken van de belastingvoordelen van de Schenkingswet.

Bureau
De organisatie van het NICAM is gevestigd in het Mediacentrum op het Mediapark in Hilversum.
De praktische uitvoering van het NICAM ligt bij het bureau. Het bureau bestaat uit een directie, een secretariaat en twee teams, respectievelijk voor Kijkwijzer en PEGI.

3.1 Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het NICAM bestaat naast een onafhankelijk voorzitter uit personen die worden benoemd door de aangesloten brancheorganisatie. Bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. De leden van het Algemeen Bestuur worden benoemd voor een periode van vier jaar, met twee maal de mogelijkheid tot herbenoeming. Met dien verstande dat het Algemeen Bestuur aan het einde van de eerste en tweede termijn met de betreffende organisatie de afweging hiertoe zal maken. Het Algemeen Bestuur benoemt buiten zijn midden de voorzitter, die onafhankelijk is van de audiovisuele branches en de aangesloten bedrijven. De voorzitter wordt benoemd voor een periode van vier jaar en is twee maal herbenoembaar voor een periode van vier jaar. De onafhankelijk voorzitter ontvangt een vergoeding. Er heeft in 2021 geen functioneringsgesprek plaatsgevonden met de voorzitter. Er zijn geen functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag WNT hebben ontvangen.

Strategische visie op de toekomst en governance van het NICAM
Een belangrijk onderwerp in 2021 was de governance-wijziging van het NICAM.
Een veranderend medialandschap en mediagebruik, als gevolg van maatschappelijke en technische ontwikkelingen, leidden in de zomer van 2019 bij het NICAM tot de behoefte aan een visie op de langere termijn, zodat de organisatie ook in de toekomst voldoende is uitgerust om haar missie te vervullen. In het verlengde van die visie was er ook aanleiding om de governance binnen het NICAM (bestuursmodel) nader te bekijken. Het begrip ‘governance’ staat voor: het geheel van sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden, gericht op een doeltreffende en doelmatige taakuitoefening en passend bij de context. Daarbij speelt de wijze waarop ‘checks and balances’ worden vormgegeven een belangrijke rol. Hiervoor is een externe en onafhankelijk partij betrokken (Twynstra en Gudde).

In het najaar van 2019 besloot het ministerie van OCW een evaluatieonderzoek naar het NICAM in te stellen, met zowel een retrospectief als prospectief karakter. De KWINK Groep kreeg hiertoe opdracht met als planning om in maart 2020 een eindrapport op te leveren. Mede op grond van het aangekondigde evaluatieonderzoek besloot het NICAM om de eigen evaluatie om te vormen tot een compact intern traject, parallel aan het onderzoek van de KWINK Groep. Dit traject heeft als doel om een eigen visie te vormen en voorbereid te zijn om te kunnen reflecteren en reageren op de uitkomsten van het evaluatieonderzoek. Het traject startte in december 2019 en bestond uit een reeks werksessies met de directie en met het bestuur.
De vraagstelling luidde: Hoe zou het NICAM - gegeven haar missie – moeten worden vormgegeven qua structuur en governance, rekening houdend met het veranderende medialandschap en mediagebruik?

De KWINK Groep heeft haar eindrapport van het evaluatieonderzoek in maart 2020 opgeleverd. De hoofdconclusie kan als volgt worden samengevat: het systeem van ‘geconditioneerde zelfregulering’ functioneert goed en is goed ingericht, maar hier en daar is optimalisatie mogelijk.

Voor dit optimalisatietraject zijn een aantal punten relevant:

- Het governancemodel van het NICAM;
- De commissies van het NICAM; er is geen sprake van bindende adviezen en de leden worden benoemd door het bestuur.
- De balans tussen (1) classificeringstaak, (2) handhavingstaak en (3) voorlichtingstaak van het NICAM.
- Representatie branche;

KWINK meet de representativiteit af aan enerzijds het aantal aangesloten partijen en anderzijds de samenstelling van het bestuur van het NICAM. Men concludeert dat sprake is van een groot aantal aangesloten partijen en een groot draagvlak. Wat betreft de samenstelling van het bestuur wordt opgemerkt dat niet altijd meer sprake is van een goede representatie. Voorts wordt gewezen op de (deel)belangen van bestuursleden.

Medio juni 2020 heeft Twynstra & Gudde het rapport opgeleverd en is de opvolging in het bestuur besproken in de vergadering van juni, september en november 2020. Met betrekking tot de governance geven externe ontwikkelingen (wijziging Mediawet, evaluatieonderzoek) en interne ontwikkelingen (de drie strategische richtingen; classificatiesysteem, doorontwikkeling naar gebruikswijzer en internationalisering) aanleiding om de governance van het NICAM te herijken. Om dit te bewerkstelligen is in november 2020 een bestuurscommissie (drie bestuursleden en directie) aangesteld. In 2021 zijn er meerdere bijeenkomsten geweest met deze commissie.
In de bestuursvergadering van 9 februari 2021 is het besluit genomen voor een Raad van Toezichtmodel, Het Raad van Toezicht-model is tegenwoordig een veelgebruikte bestuursstructuur waarbij de operationele bestuurstaken zijn gedelegeerd aan de directie – in het nieuwe model het directeur-bestuurder - en een Raad van Toezicht die interne en externe belangen bewaakt. Het is in feite een formalisering van de huidige situatie omdat de directeur in de praktijk al een groot deel van de bestuurstaken uitvoert.
De Raad van Toezicht zal bestaan uit vijf leden die worden geselecteerd op hun toezichthoudende kwaliteiten. Het huidige bestuur, samengesteld uit vertegenwoordigers van de aangesloten mediapartijen, blijft als Raad van Participanten direct betrokken bij het beleid van het NICAM, zoals bij belangrijke wijzigingen in het systeem, het beleidsplan en de Kijkwijzerbegroting.
De bestuurscommissie heeft het mandaat gekregen hier verder mee aan de slag te gaan. Er is een opzet gemaakt wat de eisen, de taken en verantwoordelijkheden zijn. Vervolgens een partij gezocht die het formele traject van wijzigen statuten en reglementen begeleidt. Vervolgens is er een aantal sessie met bestuur belegd en zijn de reglementen en statuten besproken.
De werving van een voorzitter voor de Raad van Toezicht is in het vierde kwartaal van 2021 ingezet en de verwachting is medio 2022 een nieuwe Raad van toezicht geïnstalleerd te hebben.

Leden Algemeen Bestuur
Dhr. B van der Ham (onafhankelijk voorzitter)
Dhr. A. de Jong namens FDN en NVPI
Dhr. A. Kramer (vicevoorzitter) namens VCO
Dhr. G.E.H. Nolthenius (secretaris) NVBF
Dhr. T. Schippers namens NPO
Dhr. M. de Wilde namens NVER (penningmeester)

3.2 Adviescommissie

De Adviescommissie adviseert gevraagd en ongevraagd over alle inhoudelijke aspecten die een rol spelen binnen het NICAM. Deze commissie bestaat uit deskundigen op het gebied van media, jeugd en onderwijs en uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties waaronder ouderorganisaties. De Adviescommissie voorziet in advies en fungeert als maatschappelijk klankbord.

Discriminatie
Professor dr. Tan heeft de Adviescommissie geconsulteerd over zijn adviesvoorstel in het kader van de Kijkwijzercategorie Discriminatie. Op verzoek van het Algemeen Bestuur heeft de Wetenschapscommissie zich verdiept in de categorie Discriminatie van Kijkwijzer. De Wetenschapscommissie heeft vervolgens Ed Tan, met een expertise op dit gebied, gevraagd naar dit onderwerp te kijken. Het bestuur vroeg zich af of het huidige maatschappelijke debat omtrent racisme een weerslag heeft op Kijkwijzer. Voor het beantwoorden van deze vraag is er gekeken naar de literatuur, werd er gesproken met meerdere stakeholders, ouders, onderwijs, codeurs en met enkele maatschappelijke organisaties. De commissie heeft feedback kunnen leveren op het concept voorstel.

Informatievoorziening; Kijkwijzer en voorlichting rond gevoelige media inhoud.
De informatievoorziening van het NICAM focust zich op media inhoud die mogelijk schadelijk kan zijn voor kinderen, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en onderzoek onder ouders. Maar het NICAM wordt regelmatig benaderd met de vraag of er ook meer specifiek gewaarschuwd kan worden voor meer gevoelige of 'triggerende' inhoud. Met de commissie zijn verschillende vraagstukken in dit kader besproken. De commissie was van mening dat Kijkwijzer zich dient te blijven richten op schadelijke inhouden maar dat er gekeken kan worden naar technische mogelijkheden om méér informatie (uitleg over de inhoud) te kunnen geven, tezamen met de informatie die Kijkwijzer al biedt middels de Gebruikswijzer.

Artificial Intelligence en algoritmes
Ter introductie van het onderwerp AI en algoritmes heeft de Adviescommissie dr. Brahim Zarouali verbonden aan de Programmagroep Persuasive Communication van de Faculteit Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de UVA, uitgenodigd. Hij belichtte hierbij vooral de technische kant van algoritmes. De commissie heeft uitgebreid over dit onderwerp gesproken, met als hoofdvraag of algoritmes een bepaald risico in zich draagt en of NICAM een rol moet spelen in het voorlichten van ouders.

Kijkwijzer Online en het gebruik van digitale media door tieners.
Het NICAM heeft Kijkwijzer Online gepresenteerd en gedemonstreerd; het project in vogelvlucht en de huidige stand van zaken. Daarna sprak Dr. Esther Rozendaal over het gebruik van digitale media door tieners. Esther Rozendaal is associate professor of Communication and Behavioural Change binnen de Erasmus School of Social and Behavioural Sciences aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zij is lid van het Movez Lab, een onderzoeksteam met een gedeelde interesse in jongeren, digitale media en welzijn. In 2020 ontving ze een Vidi-subsidie van de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) voor haar project 'Empowering children to behave safely online: An integrated developmental behavioral approach to digital media literacy'. In dit 5-jarige project onderzoekt Rozendaal met haar team hoe tieners in staat kunnen worden gesteld om digitale media op een veilige en verantwoorde manier te gebruiken.

3.3 Wetenschapscommissie

De Wetenschapscommissie van het NICAM, samengesteld uit deskundigen op het gebied van media en jeugd, bewaakt de inhoudelijke kwaliteit van de classificatiesystematiek. Dit betekent dat zij zich buigt over de mogelijke consequenties voor de classificatiesystematiek van nieuwe wetenschappelijke inzichten, veranderend media-aanbod en ontwikkelingen in de samenleving.

internationalisering
Binnen het internationale medialandschap wordt het Kijkwijzersysteem in toenemende mate gebruikt door internationale partijen. Het gaat dan bijvoorbeeld om internationale televisiezenders of video on demand partijen. Internationale partijen wiens (Europees) hoofdkantoor in Nederland gevestigd is, brengen vanuit Nederland content uit in verschillende Europese landen. Daarom zijn ze verplicht hun content voor Nederland met Kijkwijzer te classificeren. Voor producties die in buitenland worden uitgezonden geldt dat zij zowel met Kijkwijzer geclassificeerd mogen worden, als met een andere systeem met een gelijkwaardig beschermingsniveau. Met de Wetenschapscommissie van het NICAM is besproken welke condities er nodig zijn om Kijkwijzer ook buiten Nederland succesvol te gebruiken.

Evaluatie van de discriminatiecategorie
In 2020 verzocht het bestuur van het NICAM de Wetenschapscommissie om de discriminatiecategorie van het Kijkwijzersysteem te evalueren. De commissie heeft daarbij advies gevraagd aan Prof dr. Tan, die naar aanleiding hiervan een evaluatief onderzoek heeft opgezet. Dit bestaat enerzijds uit een literatuuronderzoek waarbij de wetenschappelijke literatuur omtrent de schadelijkheid van discriminatie in media nader is bekeken en anderzijds uit gesprekken met verschillende stakeholders, waaronder mediapartijen en onderzoekers.
Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat discriminatie in media inderdaad schadelijk kan zijn voor minderjarigen, wat het belang van de plek die discriminatie al heeft binnen het Kijkwijzersysteem bevestigt. Wel kan onderbouwing van discriminatie in de Kijkwijzersystematiek verder worden uitgewerkt. Ook is er een aantal mogelijke aandachtspunten op basis waarvan Kijkwijzer inclusiever en sensitiever kan worden gemaakt op het gebied van discriminatie. Zo is discriminatie in het Kijkwijzersysteem nu erg gericht op schadelijkheid vanuit een dadersperspectief: het idee is dan dat het schadelijk kan zijn wanneer kinderen discriminerende denkbeelden of gedrag overnemen. Discriminatie is echter ook schadelijk voor kinderen uit gediscrimineerde groepen, omdat het voor hen (ernstig) kwetsend kan zijn. Dit slachtofferperspectief zou meer in zowel de verantwoording als de definitie van discriminatie kunnen worden meegenomen. Hier zal in 2022 vervolg aan worden gegeven.

Codeurtest
Verder werd in 2021 zoals ieder jaar het gekozen fragment voor de jaarlijkse codeurtest met de Wetenschapscommissie besproken, waarbij ook de normclassificatie werd vastgesteld. Ook werd de evaluatie van de invoering van de 14 en 18 leeftijdscategorieën met de commissie besproken.

Ontwikkeling Kijkwijzersysteem
Aan de basis van het Kijkwijzersysteem liggen vragenlijsten waarmee aangesloten partijen hun producties kunnen beoordelen. Het systeem berekent op basis van de ingevulde antwoorden de juiste classificatie. Kijkwijzer is een dynamisch systeem, waarbij een doorontwikkeling van de vragenlijsten plaatsvindt om te zorgen dat deze blijft aansluiten bij wetenschappelijke inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarnaast wordt op basis van input van de codeurs ook de toelichting op de vragen regelmatig aangescherpt om het systeem zo gebruiksvriendelijk en betrouwbaar mogelijk te maken.
Ook in 2021 vonden in samenspraak met de Wetenschapscommissie verschillende ontwikkelingen plaats aan de Kijkwijzersystemen. Zo werd er een nieuwe vragenlijst voor muziekvideo's vastgesteld. Een andere belangrijke wijziging was de toevoeging van roken aan het Kijkwijzersysteem.

Op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft het NICAM de afgelopen jaren gekeken naar deze mogelijke toevoeging van roken aan het Kijkwijzersysteem. Het gaat hierbij om alle vormen van roken (e.g., ook vapen en shisha-gebruik) en tabaksgebruik (e.g. ook snuif- en kauwtabak). In samenspraak met de Wetenschapscommissie is literatuuronderzoek gedaan om te evalueren in hoeverre het zien van roken in media mogelijk schadelijk is voor kinderen en hoe roken opgenomen zou kunnen worden in het Kijkwijzersysteem.
Het effect van het zien van roken in mediaproducties heeft de afgelopen 20 jaar relatief veel aandacht gekregen op de wetenschappelijke agenda. Bij jongeren is het zien van films waarin gerookt wordt, positief gerelateerd aan het hebben van een positievere attitude ten aanzien van roken (Charlesworth & Glantz, 2005), het beginnen met roken (Dalton et al., 2003; Morgenstern et al., 2011; Waylen et al., 2011) en het worden van een 'vaste roker' (Sargent, Stoolmiller, & Worth, 2007). Het schadelijk effect van het zien van roken in media lijkt daarmee sterk op dat van het zien van alcohol- en/of drugsgebruik. Gezien de mogelijke schadelijkheid van het zien van roken in mediaproducties heeft de Wetenschapscommissie van het NICAM geadviseerd om roken mee te nemen in het Kijkwijzersysteem. In 2021 is de definitieve operationalisering hiervoor ontwikkeld, en sinds 31 december 2021 zijn de vragen over roken opgenomen in het Kijkwijzersysteem.
Roken wordt binnen het Kijkwijzersysteem meegenomen in de alcohol- en drugscategorie. Het is net als alcohol- en drugsgebruik een vorm van middelengebruik en de effecten van het zien hiervan zijn zoals hierboven besproken vergelijkbaar. Net als bij alcohol- en softdrugsgebruik zal een productie waarin gerookt wordt niet altijd direct een leeftijdsclassificatie krijgen. De leeftijd is afhankelijk van de frequentie waarmee roken voorkomt, en of het op een positieve of juist negatieve manier verbeeld wordt.

Codeurcommissie
De Codeurcommissie bestaat uit een poule van ervaren codeurs uit drie verschillende audiovisuele sectoren (televisie, film en dvd). De commissie kan codeurs voorzien van advies in geval van twijfel over een classificatie.

3.4 Financieel

De financiering van het NICAM wordt hieronder per systeem beschreven.

Kijkwijzer
De financiering van Kijkwijzer is verdeeld op basis van een 50-50 afspraak tussen overheid en audiovisuele media. De 50% bijdrage van de media is verdeeld over alle partijen die belang hebben bij Kijkwijzer. Zij dragen bij op basis van een gelijkwaardige verdeling van rechten en plichten. Daarbij is het aantal classificaties een richtinggevend cijfer voor het belang dat de participant heeft bij Kijkwijzer en voor de bijdrage.

De hoofdbestanddelen van de bijdrage zijn:

- een vast lidmaatschapsbedrag per aangesloten bedrijf: € 150,-
- een vast bedrag per zender, die niet classificeert: € 1.000,-
- een vast bedrag voor de opleiding en ondersteuning van elke codeur: € 250,-
- een bedrag voor elke classificatie van een productie, waarvan de prijs jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld. In 2021 was dat € 27,- voor elke classificatie van een tv-programma of film. Bij een tv-serie wordt één bedrag voor alle afleveringen gerekend. Promo's, trailers, en clips voor Alle Leeftijden zijn niet belast met een bijdrage.

PEGI & IARC
In 2002 heeft de Interactive Software Federation of Europe (ISFE) het NICAM aangewezen als instituut voor het beheer en de (mede)uitvoering van het uniforme Europese classificatiesysteem voor games en computerspellen. Sinds 2013 is daar ook de classificaties van apps via het IARC bijgekomen. De PEGI-activiteiten van het NICAM worden volledig gefinancierd door ISFE/PEGI S.A. I

Buro240a
De activiteit Buro240a is mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Dit project ondersteunt retailers, bioscopen en bibliotheken bij het naleven van artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht. Het ministerie subsidieert dit project.